

De lijdende dienaar: Wie denk jij dat ik ben? Breekpunt of keerpunt?

Welkom

Gezegend het licht van deze morgen.
Gezegend ieder woord dat kracht geeft en bezielt.
Gezegend ieder van u, om wie je bent,
om wat ons samenbrengt, in naam van wie wij noemen:
Vader-Moeder, Zoon en H. Geest.

Inleiding

We lezen vandaag Jesaja 50 het stuk over de lijdende dienaar en Mc.8 het scharnierstuk van zijn evangelie. Daarin stelt Jezus de vraag aan zijn leerlingen: 'wie ben ik?' 'wie denk jij dat ik ben?'. Ze zullen toen zeer verbouwereerd geweest zijn. Want elk van die leerlingen zaten met een ander verwachtingspatroon: een politieke leider, een machtige figuur, iemand die de mensen verder hielp, maar niet een dienaar en al helemaal niet een lijdende dienaar. De leerlingen zijn totaal kapot geslagen als Jezus sterft aan het kruis. Zij voelen zich verlaten en eenzaam. In die verlatenheid en eenzaamheid moeten zij opstaan en hun weg zoeken. Welke rol is voor hen weggelegd? En welke rol zien wij voor ons?

Openingslied: Niet als een magische kracht

Niet als een magische kracht,
niet op de wijze der goden,
baant onze God zich zijn weg,
niet als een ark van triomf.

Maar als een voetspoor vooruit,
altijd op weg naar bedreigden
zwerfend om vrede en recht,
tegen de loop van het lot.

Niet als een Heer van Hierna,
niet als de man van hierboven
wil onze God zijn geëerd,
niet als een hoofdstuk apart.

Maar als een mens onder ons
speurend naar hoop voor de minsten;
iemand die doet wat hij zegt,
liefde is hij metterdaad.

Eerste lezing Jes.50,5-9a (bijbel in 1000 seconden, bewerking Chantal Leterme)

God gaf me oren om zijn woord te horen en goed naar de mensen te luisteren.
Ik verzet mij daar niet tegen en krabbel ook niet terug.
Ik bood mijn rug aan aan hen die me wilden slaan,
en mijn wangen aan wie mij de baard uitrukten.
Ik bleef hen aankijken toen ze me uitlachten en naar me spuwden.
Want God helpt mij. Daarom kom ik niet bedrogen uit.
Daarom maak ik mijn gezicht hard als een steen.
Ik weet dat ik niet beschaamd moet worden.

Wie begint een rechtszaak tegen mij? Laat ons een proces beginnen!
Wie is mijn tegenpartij? Dat hij naar voren komt! Zie, God zal mij helpen.
Wie zal mij dan nog schuldig verklaren?

2' stilte

Tweede lezing: Jakobus legt de vinger op een zere wonde. Als iemand zegt dat hij gelooft en Jezus volgt, zonder dat dit een concrete uitwerking in zijn leven heeft, dan is dit geloof een dood geloof.

Jakobus 2, 14-18: Geen woorden maar daden (NBV)

14 Broeders en zusters, wat heeft het voor zin als iemand zegt te geloven, maar hij handelt er niet naar? Zou dat geloof hem soms kunnen redden? 15 Als een broeder of zuster nauwelijks kleren heeft en elke dag eten tekortkomt, 16 en een van u zegt dan: 'Het ga je goed! Kleed je warm en eet smakelijk!' zonder de ander te voorzien van de eerste levensbehoeften – wat heeft dat voor zin? 17 Zo is het ook met geloof: als het zich niet daadwerkelijk bewijst, is het dood. 18 Maar iemand zou kunnen zeggen: 'De een gelooft, de ander doet.' Laat mij maar eens zien dat je kunt geloven zonder daden; ik zal u door mijn daden tonen dat ik geloof.

Tussenzang: wie zijn leven niet wil geven (Liedboek Oosterhuis p.441)

Wie zijn leven niet wil geven	Wie wil geven wat hij heeft,
niet wil delen met zovelen,	die zal leven opgegeten,
met een ander, gaat verloren.	die zal weten dat hij leeft.

Evangelie: Marcus 8, 27-35 (NBV)

27 Jezus vertrok met zijn leerlingen naar de dorpen in de buurt van Caesarea Filippi. Onderweg vroeg Hij aan zijn leerlingen: 'Wie zeggen de mensen dat Ik ben?' 28 Ze antwoordden: 'Johannes de Doper, en anderen zeggen Elia, en weer anderen zeggen dat U een van de profeten bent.' 29 Toen vroeg Hij hun: 'En jullie, wie zeggen jullie dat Ik ben?' Petrus antwoordde: 'U bent de messias.' 30 Hij verbood hun uitdrukkelijk om met iemand hierover te spreken.

31 Hij begon hun te leren dat de Mensenzoon veel zou moeten lijden en door de oudsten van het volk, de hogepriesters en de schriftgeleerden verworpen zou worden, en dat Hij gedood zou worden, maar drie dagen later zou opstaan; 32 Hij sprak hierover in alle openheid. Toen nam Petrus Hem apart en begon Hem fel terecht te wijzen. 33 Maar Hij draaide zich om, keek zijn leerlingen aan en wees Petrus streng terecht met de woorden: 'Ga terug, Satan, achter Mij! Jij denkt niet aan wat God wil, maar alleen aan wat mensen willen.'

34 Hij riep de menigte samen met de leerlingen bij zich en zei: 'Wie achter Mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en Mij volgen. 35 Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van Mij en het evangelie, zal het behouden.'

Woordje

Petrus antwoordde: **'U bent de messias die door God gestuurd is.'** Jezus zei: **'Vertel dat beslist niet aan iemand anders!'**. Hier worden we recht naar het boek Jesaja gestuurd, naar de hoofdstukken waarbij meer wordt verteld over die knecht. In 4 liederen wordt de gestalte van die knecht, die dienaar getekend. die liederen zijn van de hand van de tweede Jesaja of Jesaja de Jongere en die liederen situeren zich tijdens en na de ballingschap in Babylonië. De knecht is hier het volk Gods. De auteur wil in deze liederen een weg voorhouden en Jezus gebruikt deze liederen om aan zijn leerlingen zijn weg te beschrijven, de weg die hij moet gaan.

De liederen worden gezien als vertroosting voor de joden in ballingschap. Maar de Ene biedt wel een heel duidelijke weg, de weg van de armen. In hen zien we de wil van God. De toekomst wordt geboren uit het arme en onderdrukte volk dat, ondanks de ellende, trouw bleef aan het recht en aan de gerechtigheid en zich niet inlaat met onderdrukking van het volk.

Op 15/8 vermeldde Hermien de Romeinenbrief en ik neem dit mee naar deze viering: **'Ik smeed u om u in dienst van God en de mensen te stellen. Stem uw gedrag niet af op deze wereld.** Wordt andere mensen, met een nieuwe visie. Dan zijt ge in staat om uit te maken wat God van u wil, en wat goed is, wat zeer goed is en volmaakt'.

Hoe stem je je gedrag niet af op deze wereld? Hoe komen we tot onze rol in het leven? Hoe komen we te weten wat God van ons wil?

Andere mensen kunnen je op weg zetten tot zelfreflectie, om ons zo af te stemmen op de wil van God, door de noden van mensen om ons heen te zien en te helpen. Ten diepste geraakt worden door onze medemens en daarin onze weg te vinden, in de keuzes die we maken, de engagementen die we opnemen. Ook de leerlingen worden zo op de proef gesteld door Jezus.

Dit noem ik spirituele autonomie die wij in het zenboeddhisme terugvinden. Door ons af te stemmen op het keerpunt waarop wij de rol in ons leven helder zien.

Gaandeweg komen we te weten welke weg we moeten volgen.

Geloofsbelijdenis (Dorothee Sölle)

Ik geloof in God
die de wereld niet af heeft geschapen
als iets dat altijd zo moet blijven,
die regeert volgens eeuwige wetten
die onveranderlijk van kracht zijn,
niet volgens natuurlijke ordeningen van armen en rijken,
deskundigen en onwetenden, heersters en onafhankelijken.

Ik geloof in God
die de tegenspraak wil van wat leeft
en de verandering van alles door ons werk, door onze politiek.

Ik geloof in Jezus Christus,
die gelijk had toen Hij – een enkeling die niets kan beginnen –
precies zoals wij werkte aan de verandering van alles
en daaraan ten onder ging. Met Hem als maatstaaf
erken ik dat ons verstand is verminkt,
onze fantasie verstikt, onze moeite verspild
omdat wij niet leven zoals Hij leefde.

Elke dag vrees ik dat Hij vergeefs is gestorven,
omdat Hij in onze kerken is begraven,
omdat wij zijn revolutie hebben verraden,
gehoorzaam en bang voor de autoriteiten.

Ik geloof in Jezus Christus
die opstaat in ons leven
opdat wij vrij worden van vooroordelen en aanmatiging,
van angst en haat
en zijn revolutie voortzetten op weg naar zijn Rijk.

Ik geloof in de Geest
die met Jezus in de wereld is gekomen.
Ik geloof in de gemeenschap van alle volken
en in onze verantwoordelijkheid voor wat onze aarde zal worden:
een dal van ellende, honger en geweld of een stad van God.
Ik geloof in de rechtvaardige vrede die verwerkelijkt kan worden,
in de mogelijkheid van een zinvol leven voor alle mensen,
in de toekomst van deze mensen van God. Amen.

Voorbeden

Open onze oren
voor de vraag achter de woorden,
voor het roepen dat gesmoord wordt,
voor het nieuws dat wordt verzwegen.
Lied: Ubi caritas et amor, ubi caritas Deus ibi est

Open oog en oor
voor de knoppen van hoop die ontluiken als groene twijgen in volle winter:
de stappen naar vrede,
de inzet die gratis is,
het groeien van verbondenheid,
het niet meer zwijgen van kleine mensen.
Ubi caritas

Open ons hart voor de stem
die vanuit mensen en structuren
diep in ons blijft roepen
tot we opstaan en
een keuze maken
tot ommekeer naar God en mensen toe.
Ubi caritas

Offerlied: Geproefd, geleefd, herkend

Geen ander brood dan wat door onze handen gaat.
Geen ander woord dan wat aan mensen adem geeft.
Uw liefde wil geproefd, geleefd, herkend worden.
Zo'n God zijt Gij, onnoembare geliefde.

Geen ander licht dan dat in onze ziel gelegd.
Geen and're kracht dan zout van deze aarde zijn.
Uw liefde wil geproefd, geleefd, herkend worden.

Zo'n God zijt Gij, een levende nabije.

Geen and're weg dan die door Jezus werd gegaan.
Geen ander vuur dan aangeblazen door zijn Geest.
Uw liefde wil geproefd, geleefd, herkend worden.
Zo'n God zijt Gij, Gij eeuwige getrouwe.

Tafelgebed (uit liedboekcompendium, Dolores Dufner)

Om voor elkaar te zijn uw oog en oor,
te zien wie niet gezien wordt, niet gehoord,
en op te vangen wie zijn thuis verloor,

Om voor elkaar te zijn uw hand en voet,
te helpen wie geen helper had ontmoet:
wie dorst of hongert wordt getroost, gevoed,

Om voor elkaar te zijn uw hart en mond,
om op te komen voor wie is verstomd,
voor wie gevangen zit of is gewond,

Roept U ons, Christus, uw gezicht te zijn,
gerechtigheid en vrede, brood en wijn,
uw liefde, hoop, geloof – uw zonneshijn.

Onze Vader

Communie

Lied: Ga mee met ons (LvB, J-W van de Velde; J van Opbergen)

Ga mee met ons, trek lichtend ons vooruit,
naar tijd en land, door U ooit aangeduid.
Leef op in ons, de mens die leven moet,
een die de toekomst heeft, die leeft voorgoed.

Ga mee met ons, verberg U niet altijd,
gun ons een flits, een teken in de tijd,
dat U nog leeft, nog steeds om mensen geeft
en zonder wanhoop voor de vrede leeft.

Ga mee met ons. Wie zijn wij zonder U?
Een mens gaat dood aan enkel toen en nu.
Licht op in ons, wees vuur en vlam van hoop.
Houd steeds in ons de toekomstmens ten doop.